

Lärmiljö

Åsa Elebring: Organisera undervisningen och den fysiska lärmiljön för bättre studiero –
transkribering av ljudfil

Jag heter Åsa Elebring och arbetar som undervisningsråd med inriktning specialpedagogik. I nästan alla klassrum möter lärarna en variation i lärandet. Elever är olika och lär på olika sätt, och har olika behov. Men i nästan alla klassrum finns det elever som behöver stöd i att till exempel organisera sitt arbete, komma igång, koncentrera sig, veta vad som ska göras. De behöver stöd i att läsa och skriva och så vidare. Men lärarna känner sina elever och ser styrkor och svagheter. Och om man har den här variationen i lärande som utgångspunkt redan när man planerar och genomför och utvärderar undervisningen så kan man skapa förutsättningar för alla elevers lärande. Så istället för att planera för en medelelev och sen lägga in anpassningar för olika elever så kan man utgå från variationen redan från början och erbjuda alla elever att få ta till sig information och visa sina kunskaper på olika sätt, och utveckla sitt lärande. Och det är kanske fler elever än de lärarna först tänker på som till exempel väljer att lyssna på en text, och att även som elev få påverka hur man vill visa sina kunskaper på olika sätt kan ge motivation och engagera eleven och ge studiero. Något som kan ha betydelse för att det ska kunna råda studiero i ett klassrum är att alla elever vet vad som förväntas av dem under lektionen. Olika elever behöver olika mycket stöd kring detta. För att skapa den här tydligheten kan läraren ha sju frågor som ett tankestöd i bakhuvudet vid planeringen och genomförandet av lektionen. Det är sju frågor som varje elev behöver känna till svaren på för att ha förutsättning för att arbeta effektivt på lektionen. Och det alla elever behöver veta är vad ska jag göra, hur ska jag göra, varför ska jag göra det, när ska jag göra vad, var ska jag vara, med vem ska jag arbeta, och när är jag klar, och vad händer då? Struktur och tydlighet i undervisningen är nog så viktigt, men

det räcker inte att som lärare bocka av en lista med punkter kring schema på tavlan, muntliga och skriftliga instruktioner, tidshjälpmedel och så vidare. Undervisning är mer komplext än så. Forskning visar att tillitsfulla relationer mellan lärare och elever är det viktigaste. Ja, faktiskt en grundförutsättning för undervisning. Lärarens förmåga att få eleven att känna sig välkommen, att tro på eleven, att lyssna på eleven och ta elevens berättelse på allvar och att göra eleven delaktig i sitt eget lärande har en avgörande betydelse för engagemang och motivation hos elever. Det spelar också roll för arbetsmiljön i klassrummet. Trygghet i lärmiljön kan skapa studiero. Elever som är engagerade och motiverade vågar delta i undervisningen. De vågar ställa frågor, vågar pröva och göra fel, och utmana sig själva i lärande och utveckling. När det gäller att planera och tänka kring den fysiska lärmiljön i skolan och studiero är eleverna ofta den bästa källan. Fråga eleverna hur klassrummet kan vara möblerat för att de ska lära sig som bäst. Fråga eleverna om det är något i miljön som hindrar dem i sitt lärande. Fråga eleverna om det är något som stör när de ska koncentrera sig. En del elever kan till exempel bli stressade av att behöva tolka många sinnesintryck samtidigt. Till exempel intryck av ljus, ljud, lukt och beröring, och där får vi komma ihåg att olika människor upplever intryck på olika sätt. Ett ljud som en elev upplever störande, till exempel ett knäppande element, kanske någon annan inte ens uppfattar. I såna lägen kan det vara framgångsrikt att minska antalet sinnesintryck på olika sätt och sen lyssna på eleven igen för att höra efter om det blivit någon skillnad.